

Rapport fra Norsk Landbruksrådgiving SA for 2024

Rapporten gjelder Landbruks- og matdepartementets tildeling til Norsk Landbruksrådgiving SA på 118 mill. kroner, fordelt på 115 mill. kroner i grunnstøtte fra Jordbruksoppgjøret (Prop. 121 S (2022-2023) Jordbruksoppgjøret 2023) og 3 mill. kroner fra Reindrifftsavtalen (Reindrifftsavtalen 2023/2024)

Formålet med støtten til Norsk Landbruksrådgiving er å bidra til et likeverdig rådgivingstilbud til alle bønder i hele landet. Dette betyr at alle bønder skal ha tilgang til faglig kompetent rådgiving innenfor de områdene som blir støtta over jordbruksavtalen, uavhengig av geografisk tilhørighet og medlemskap. Støtten skal også bidra til å sikre et landsomfattende tilbud av krisebistand, og til etablering av en HMS-tjeneste i reindriften.

Overgangen til et samlet NLR SA

NLR SA ble satt i drift 1.1.2024. De 10 regionale NLR rådgivingsenhetene og NLR sentralenhet fusjonerte til et nytt samvirkeforetak. Den nye organisasjonen har fortsatt en regionstruktur forretningsmessig og med et regionalt medlemsdemokrati. NLR har p.t. seks regionavdelinger med et forretningsansvar, og i tillegg er fagområdet byggrådgiving skilt ut som et eget landsdekkende forretningsområde. Det er også en fagavdeling og en avdeling for forretningsstøtte som støtter hele NLR. NLR Regnskap AS er et selvstendig selskap som er heleid av NLR SA. NLR Gris AS er et rådgivingsselskap som er eid 50/50 av NLR og danske Ø-Vet AS. Begge datterselskapene drives 100% som selvstendige selskaper. I forbindelse med organisasjonsendringen ble det tidligere heleide selskapet NLR Servicekontoret AS avsluttet.

Vi er nå ferdige med år 1 som NLR SA, det vil si som ett foretak. Lokalt plasserte rådgivere sørger fortsatt for at kunnskapen er tilpasset lokale forhold og når ut til alle deler av landet. I 2024 ble for eksempel lokale medlemsblad erstattet av ett nasjonalt fagblad, NLR Magasinet. I tillegg ble 11 hjemmesider samlet i en hjemmeside med en nasjonal, søkbar fagbase, NLR Kunnskapsbase, på nlr.no. Denne er p.t. tilgjengelig for alle, både medlemmer og ikke-medlemmer.

NLR er ved utgangen av 2024 halvveis i å samle alle fagområder i nasjonale Teams-områder hvor fag og kompetanse deles. Tidligere var det regionale Teamsområder på fag uten tilgang til hverandre – kun via deltagelse i fagforum. Lokalt plasserte rådgivere som er i samme organisasjon, bidrar til at både grunnleggende kompetanse og spisskompetanse deles i hele landet.

Nasjonale ressurspersoner bidrar til å spre kunnskapen til alle rådgiverne innen fagfeltet. Arbeidet med å ta ut gevinstene med sammenslåingen fortsetter.

Støtten fordelt på aktiviteter

Norsk Landbruksrådgiving fikk tildelt 115 millioner kroner over Jordbruksavtalen i 2024. Disse ble fordelt internt som vist i tabell 1.

Område	Beløp, millioner kroner
Faglige tilskuddsordninger	30,0
Ikke fagspesifikke tilskuddsordninger	46,0
Kompetanseheving	20,6
Annet	18,4
Sum	115,0

Tabell 1. Fordeling av tilskuddet over jordbruksavtalen på områder.

Faglige tilskuddsordninger er midler som er øremerket aktivitet på et bestemt fagområde, for eksempel økonomi eller HMS. Totalt fordeles det her 30,0 millioner kroner, hvorav 25,7 millioner går til regionavdelingene som støtte til øremerket faglig arbeid. Resten, 4,3 millioner, fordeles gjennom året for å styre den faglige utviklingen i riktig retning. Oversikt over fordelingen på fagområder er vist i tabell 2.

Fagområde	Beløp, millioner kroner
Fagstøtte kornvekster	1,8
Fagstøtte grovfôr	1,8
Grøntsatsingsmidler potet	1,5
Grøntsatsingsmidler grønnsaker	1,8
Middelprøving grønnsaker	0,9
Grøntsatsingsmidler frukt og bær	1,5
Middelprøving Frukt og bær	0,7
Grøntsatsingsmidler veksthus	0,6
Middelprøving veksthus	0,2
Rådgivingstilbud økologi og jordhelse	3,0
Økosatsing: plante- og husdyrproduksjoner	3,5
Jordhelse og kurs grupperådsmetodikk	1,5
Fagstøtte klima	0,6
Fagstøtte maskin og presisjon	1,1
Driftstilskudd byggrådgiving	5,0
Fagstøtte økonomirådgiving	0,5
HMS-avtaler	4,0
Totalt faglige øremerkinger	30,0

Tabell 2. Faglige øremerkinger 2024, midler fra grunnstøtten.

Ikke fagspesifikke tilskuddsordninger er midler som tildeles regionavdelingene uten føringer på fagområde (kalles internt for rammetilskudd). I 2024 var denne summen 46 millioner kroner. Midlene fordeles til de regionale avdelingene som en grunnfinansiering av rådgiverstillinger.

Et lokalt apparat av rådgivere sikrer at kunnskapen når ut til hele landet.

Rammetilskuddet brukes regionalt til å nedskrive timeprisen på rådgiving og til å redusere inntjeningskravet for rådgiverne slik at de kan bruke en del av sin tid til kompetansepåfyll.

Tilskuddet fordeles mellom regionene på bakgrunn av medlemstall, personalkostnader og reisekostnader. Midlene bidrar til et likeverdig rådgivingstilbud over hele landet gjennom ekstra tilskuddsmidler til områder med store avstander. Midlene fordeles mellom regioner slik at forholdsvis mest midler går til områder med store reiseavstander mellom medlemmene. I beregningen gis reisekostnadene dobbel vekt i region Nord, og det er i tillegg et eget særtilskudd til region Nord.

Tabell 3 viser fordelingen av dette tilskuddet på de ulike regionene.

Region	Tildeling grunnstøtte, millioner kroner
Østlandet	11,76
Innlandet	6,33
Sør	7,51
Vest	6,07
Midt	8,75
Nord	6,07
Sum	46,0

Tabell 3. Fordeling av grunnstøtten på regioner 2024

Kompetanseheving omfatter lønns- og driftskostnader til fagavdelingen, felles kompetansetiltak som for eksempel Kursuka, og kunnskapsmidler som tildeles regionavdelingene for forsøksvirksomhet, markdager og skriving av fagartikler. Totalt vel 20 millioner.

Posten Annet inneholder 4 millioner til Mentorordningen, 6 millioner til kjøp av bedriftshelsetjenester for de som har HMS-avtale og 2 millioner til kjøp av restverdianalyser (plantevern). I tillegg inngår tilskudd til mekanisering (forsøks teknisk utstyr), økonomisk rådgiving og til ulike faglige tiltak innen presisjonsjordbruk. Enkelte administrative oppgaver knyttet til kompetansebygging og andre ordninger har også fått dekning fra denne posten.

Måloppnåelse for rådgivingstilbud til alle bønder

Medlemstall

Medlemstallet ved inngangen til 2024 var 23 604. Dette fordeler seg på nye regioner som vist i tabell 4. Antall jordbruksbedrifter i Norge var 37 267 i 2024 og 37 561 i 2023. Det betyr at 63% av jordbruksbedriftene var medlemmer i NLR i 2024.

I løpet av 2024 har det vært gjennomført vervekampanjer, slik at antallet medlemmer ved utgangen av 2024 var 23 810.

Region	Medlemstall 1.1.24	Medlemstall 31.12.24
Østlandet	5 166	5 173
Innlandet	3 691	3 757
Sør	4 357	4 503
Vest	3 809	3 836
Midt	4 757	4 683
Nord	1 834	1 858
Sum	23 604	23 810

Tabell 4. Medlemstall fordelt på regioner 1.januar og 31.desember 2024

NLR-medlemmer disponerer et areal som utgjør 66 % av landets totale dyrkede areal. Andelen av totalarealet varierer mellom produksjoner. For frukt er tallet 84%, korn 80%, potet og bær 79%, innmarksbeite 75%, grønnsaker 69% og for grovfôr 58 %.

NLR gir tilbud til både medlemmer og ikke-medlemmer, men med differensierte priser, siden det skal lønne seg å være medlem. Vi har nå gjort fagstoffet på nett tilgjengelig for alle. Innkalling til fagmøter og markdager går i noen tilfelle bare til medlemmer, men stadig mer rådgiving skjer via åpne Teams møter, Facebook og fagartikler som alle har tilgang til.

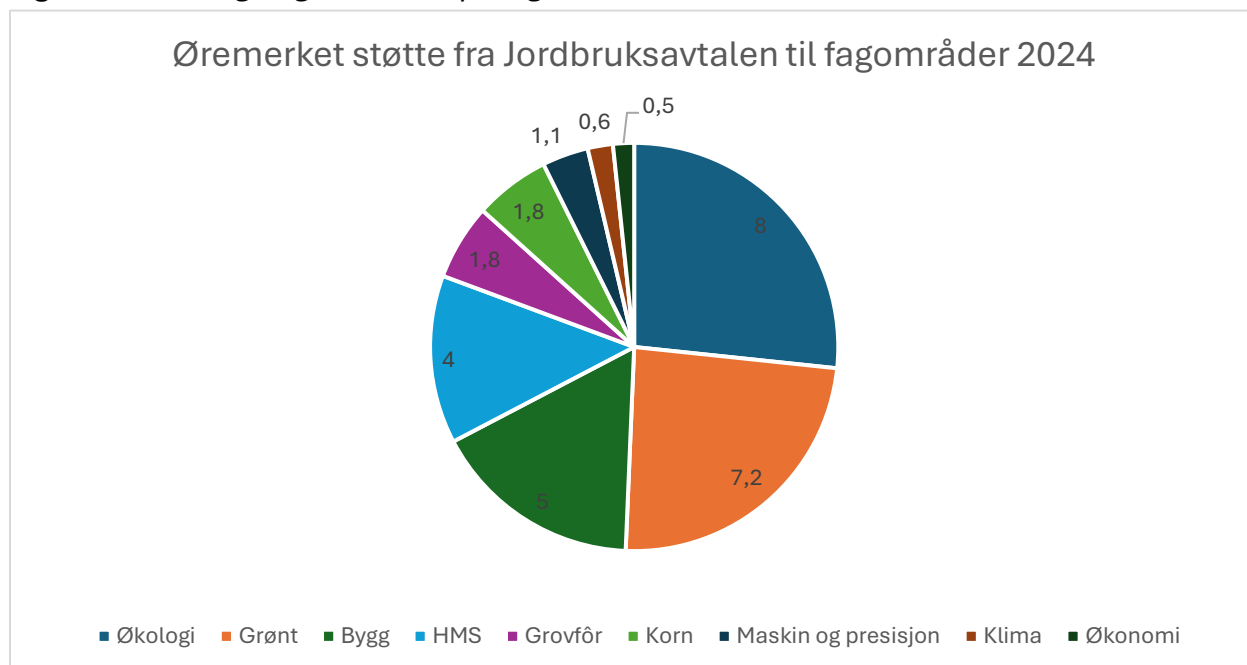
Bidrag til rådgiving og kunnskapsutvikling

Som vist i tabell 1 og 2 brukes det 30 millioner kroner av støtten fra Jordbruksavtalen til faglige tilskuddsordninger, samt vel 20 millioner kroner til kompetanseheving. Dette utgjør 13 prosent av det totale budsjettet for NLR.

Det brukes ulike fordelingsnøkler for tilskudd til faglig aktivitet på fagområdene. På HMS området er støttebeløpet knyttet opp til antallet HMS-avtaler. For bygg er støttebeløpet knyttet opp mot antallet rådgivere som arbeider på området. Støtten på økologi- og

grønt- området er knyttet opp mot aktivitet, mens vi på økonomi og presjonslandbruk tildeler støtte til nyansettelser. Fordelingen på fagområder er vist i figur 1.

Figur 1. Fordeling av grunnstøtte på fagområder, millioner kroner

I den ordinære rådgivingen innen planteproduksjonene er det ikke noe tydelig skille mellom rådgiving til økologiske eller konvensjonelle dyrkere. Men det er i tillegg egne midler til økologi, som enten brukes til å gi et subsidiert tilbud til de som ønsker å starte opp økologisk produksjon, eller spesielt spisset rådgiving med siktemål om å øke økologisk produksjon. Fagområdet jordhelse støttes med økosatsingsmidler, men er like mye rettet mot konvensjonelle som økologiske produsenter. Generelt opplever NLR stor nytteverdi av overføring av kompetanse fra økologiske strategier til konvensjonelt landbruk.

På grøntområdet er det stort behov for spisskompetanse, og spesielle utfordringer med å få kontroll på skadegjørere. Støtten fordeles derfor til interne prosjekter som skal øke kompetansen (grønstsatsingsmidler), og i tillegg er det egne øremerkede pottter til å gjennomføre prøving av nye biologiske og kjemiske plantevernmidler (middelprøving). Dette er øremerkinger som NLR har fått i tidligere tildelingsbrev, og som vi har valgt å beholde, selv om det ikke lenger er spesifisert i tildelingsbrevene.

NLR har et tett samarbeid med Landbrukets Klimaselskap, og midlene fra Jordbruksavtalen på dette fagområdet brukes i stor grad til å kurse opp medarbeidere som skal utarbeide klimaplaner og veilede i bruk av klimakalkulatoren. I 2024 leverte NLR 1063 klimaplaner. NLR fakturerte bønder for klimaplaner tilsvarende satser som er definert i RMP-ordningen, dvs. samme beløp som bonde kan få refundert. Disse satsene

ble satt i 2021 før NLR og TINE hadde betydelig erfaringsgrunnlag på tid- og ressursforbruk. Våre erfaringer p.t. viser at NLR og TINE Rådgiving i gjennomsnitt taper / subsidierer kr 2500 per leverte klimaplan.

Til de fleste jordbruksarealer finnes det kanter inntil dyrkamark hvor det allerede er en naturlig blomstrende vegetasjon egnet som pollinatorsone. Disse er verdifulle for pollinatorene, men de må vedlikeholdes slik at de ikke gror igjen med kratt. I tillegg må fremmedarter fjernes. Kunnskap om dette er tema på markdager og fagmøter, og NLR bistår i tillegg med å søke midler til slike tiltak. I tillegg ligger det over 30 fagartikler på nlr.no om dette temaet.

Midlene bidrar til kunnskapsoppbygging hos bønder og gartnere gjennom kunnskapsproduksjon, kunnskapsdeling og et nasjonalt nett av rådgivere.

- Kunnskapsproduksjonen skjer gjennom egne forsøk, deltagelse i forskningsprosjekter og gjennom arbeid i fagavdelingen. I 2024 ble det gjennomført 578 feltforsøk. Se tabell 5.
- Kunnskapsdelingen skjer gjennom markdager, fagartikler, nyhetsbrev og medlemsmøter. I 2024 ble det holdt 677 markdager og skrevet 342 fagartikler.
- Et lokalt apparat av rådgivere sikrer at kunnskapen når ut til hele landet.

Region	Antall markdager	Antall feltforsøk	
		Annet	Korn/grovfôr
NLR Innlandet	120	30	92
NLR Østlandet	221	65	158
NLR Sør	81	48	20
NLR Vest	84	3	6
NLR Midt	79	20	70
NLR Nord	92	35	31
Sum markdager	677		
Sum feltforsøk		201	377
Totalt sum feltforsøk:		578	

Tabell 5 Markdager og feltforsøk gjennomført i 2024 pr region

Over 20 millioner kroner er brukt på kompetanseutvikling og kompetansetiltak. I denne summen inngår det lønns- og driftskostnader til fagavdelingen, som har ti fagkoordinatorer med ansvar for hver sitt fagområde.

Midler brukes til felles kompetansetiltak, som Kursuka, fagkurs og fagturer arrangert av fagkoordinatorer og fagforum. I tillegg dekkes kostnader til NLR Rådgiverskolen, NLR Kollegaveiledning og opplæring innen digitale rådgivingsmetoder.

Alle nye ansatte i NLR får tilbud om å delta på NLR Rådgiverskolen. God kunnskap om organisasjonen gir trygghet og identitet, slik at man kan bidra til en positiv organisasjonskultur. Høsten 2024 deltok 25 nye medarbeidere på NLR Rådgiverskolen 2024-25.

Rådgivere som deltar i NLR Kollegaveiledning får faglig og metodisk utvikling ved å sparre med en kollega. Dette er en særdeles viktig tiltak for kompetansedeling på tvers i hele NLR. Nye rådgivere deltar sammen med en erfaren rådgiver, mens andre deltar sammen med likesinnede. I 2024 deltok 76 medarbeidere på NLR Kollegaveiledning.

Bidrag til særskilte fagområder

Krisebistand

Å stille opp for bønder som av en eller annen grunn kjenner på motbakken er en viktig og ofte usynlig del av jobben som gjøres av våre HMS-rådgivere. 183 slike saker i 2024 betyr at vi har bidratt til en forskjell for like mange familier/gårder. I mer enn halvparten av sakene (98) har helsepersonell fra samarbeidende bedriftshelsetjenester vært viktige bidragsytere. Dette er ofte kloke, landbruksinteresserte sykepleiere eller leger. Noen ganger trengs det hjelp av psykolog.

I de andre 85 sakene ble hjelpen ytt av andre i NLR eller i nettverket vårt. Ofte ser vi at økonomi og hardt arbeidspress er fremtredende faktorer når ting blir tungt og vanskelig for bonden og familien. En gjennomgang med fokus på hvordan man kanskje kan jobbe litt mindre samt litt hjelp fra en flink og uavhengig økonomirådgiver fra NLR hjelper ofte. Vi ser en økning i denne typen saker og de blir mer kompliserte. Det er positivt at vi kommer inn tidlig og unngår at utfordringene har blitt «sykdom». Hver «hjelp i motbakke» sak koster NLR i størrelsesorden 25.000-30.000 kroner.

Helse, miljø og sikkerhet

I NLR-HMS er det 44 HMS rådgivere spredt over hele landet som jobber med samarbeidende bedriftshelsetjenester. Disse utfører helsetjenester til landbruket fra

170 steder i landet, og er dermed alltid forholdsvis nært de ca. 9000 kundene vi har på HMS i NLR.

Som kunde på HMS er bonden og familien ivaretatt med forebyggende fokus både på gården og via helseoppfølging på samarbeidende BHT. Besøk av HMS rådgivere ute på gården gir bonden «nye» øyne å se farene med. I over halvparten av besøkene brukes ekstra tid på samling og rydding i KSL-dokumentasjon. En vernerunde med tilhørende tiltaksplan er et mål ved alle besøk. Som forebygging av ulykker er dette et meget viktig bidrag. De 1800 HMS besøkene er også et vesentlig bidrag for å unngå brann. Beredskapsplan inklusive beredskapsplakat er en del av vårt nye HMS kurs, og blir ønsket velkommen fra landbruket.

I år har det blitt gjennomført opplæring i Varme arbeider til ca. 1300 bønder. Kontroll av slokkemidler (brannslukningsapparat) er forholdsvis nytt fra vår side, de 27 godkjente kontrollørene har i løpet av 2024 kontrollert over 8000 apparat.

Samlet har NLR kurset nesten 5000 bønder i 2024. Beredskapsplan inkludert utarbeiding av en beredskapsplakat er en del av våre HMS-kurs. I samarbeid med Norske Landbruketstjenester har vi kurset ca. 300 avløsere.

I samarbeid med Landbrukets Brannvernkomite har HMS rådgiverne undervist på sikkerhetsdagene på naturbruksskoler og delt kunnskap med over 5300 elever de siste seks årene, herav 570 i 2024.

Foredrag med HMS fokus har 1600 bønder fått fra oss i NLR, av disse hadde møter med tema psykisk helse 1300 deltakere.

Planlegging av landbruksbygg

Året 2024 har vært preget av både utfordringer og fremgang for avdeling bygg. Etter sammenslåingen ble bygg et eget forretningsområde, noe som medførte mye administrativt arbeid. Avdelingen har jobbet for å bli et samlet lag og samtidig opprettholde fagutviklingen. Antall rådgivere økte fra 23 til 24, til tross for at to gikk av med pensjon.

Våre rådgivningstjenester har de siste årene vært i utvikling og regionvis har vi hatt til dels ulik leveranse av tjenester. Det jobbes nå for å levere mer lik- og samkjørt rådgiving. Dette ble forenklet ved nyttår da bygg ble en enhet og vi fikk ledelse på fag og ikke regionvis. Det er opprettet egen faggruppe bygg med fagansvarlige for våre interne forretningsområder der vi ønsker vekst og ser potensiale i framtidig rådgiving. Faggruppa ledes av en fagleder som har ansvar for utvikling av faget i samråd med leder for byggrådgiving. Målet er å bli bondens foretrukne rådgiver innen byggesøknader i landbruket og sikre riktig pris på byggeprosjekter.

Den utadrettede virksomheten har ikke blitt prioritert godt nok i 2024 på grunn av fokus på sammenslåingen. Det er planer om å være mer aktiv og synlig i 2025, spesielt i områder med overgang fra båsfjøs til løsdrift. Samarbeid med markedsavdelingen er også startet for bedre markedsføring.

Byggrådgevingen har hovedsakelig vært rettet mot bruksutbygging på gårdsnivå. Et eksternfinansiert prosjekt på mer kje kjøtt i nord ble gjennomført. Prosjektet "Fjøsloft" ble ikke hensyntatt i jordbruksforhandlingene. Et internt prosjekt kalt "Opp og fram" er godt i gang, med mål om å skape bondenytte gjennom økt tilstedeværelse og bedre virksomhetsstyring gjennom tettere fagutvikling sammen med økonomi, HMS og regnskap.

Mentorordninga

Målet med Mentorordninga i landbruket er å hjelpe unge produsentar under 35 år, eller nye produsentar innan landbruket eller landbruksbaserte næringer, med kompetanseheving gjennom personleg rettleiing i ein oppstarts- eller utviklingsfase.

Ordninga er open på lik linje for både medlemmar og ikkje-medlemmar.

Etter søknadsbehandling vart det tatt opp 141 par til ordninga i 2024. Flest mentorpar var det på fagområdet mjølk, med 24 par. Fagområda korn, sau, ammeku, grovfôr og frukt hadde òg eit tosifra tal mentorpar. Både tradisjonelt og nyare næringsformer (ysting, inn på tunet og markeshage) var representert. Det var flest konvensjonelle produsentar, men både økologiske og regenerative deltakarar var med.

Oppstartssamlingane for mentorar og nye bønder vart gjennomført ute i regionane i januar. Alle utanom Nord-Norge hadde fysiske møte. Det var felles opplegg for alle, med deltaking frå Innovasjon Norge og faglaga.

Regionkontaktane hadde kontakt via telefon med alle mentorpar i april/mai og august for å kartlegge status for aktivitet. Prosjektleiinga hadde kontakt med regionkontaktane gjennom nettmøte, e-post og telefon gjennom året.

Nytt for 2024 var fagbaserte nettverksamlingar på Teams på kryss av landet. Målet med gruppene var samhandling, erfaringsutveksling og å bli betre kjent med dei som dreiv omtrent same produksjon.

Avslutningssamlingar vart gjennomført felles på Teams 26. november og regionvis etter lunsj.

Prosjektrekskap for 2024 viser eit forbruk på 3 643 078 kroner. Vi sparte møtekostnader då nokre avslutningsmøter vart arrangert på nett. Det vart av same årsak lågare utbetaling av reiseutgifter til mentorar.

Ein detaljert rapport for Mentorordninga 2024 ligger i vedlegg 1.

Rådgivingsområdenes behov for støtte

Slik grunnstøtten fordeles i dag mottar alle fagområder støtte. NLR tjener penger på kursvirksomheten innen HMS, men betaler kostnadene til bedriftshelsetjeneste for medlemmene. I tillegg fakturerer vi ikke for krisebistand. Så totalt sett har HMS området behov for betydelig støtte.

Både byggteknisk rådgiving og maskinteknisk rådgiving sliter med å få til nok inntjening. NLR opplever at vi p.t. sliter med å komme tilstrekkelig i posisjon slik at bønder med ny teknologi tar i bruk tilgjengelig kompetanse i NLR. På maskinsida har vi inngått avtaler med maskinleverandørene om at kjøp skal følges opp med rådgiving fra NLR, eksempelvis til oppstart og innstilling av maskinen. Disse avtalene har per i dag ikke generert tilstrekkelig ordreinngang. Inn i 2025 jobbes det med en revidering av strategiplanen for presisjonsjordbruk i NLR. For byggteknisk rådgiving går fagområdet med ca. 5 millioner i underskudd, til tross for at 5 millioner kroner fra jordbruksavtale midlene brukes på fagområdet. Et annet område hvor NLR bruker betydelig ressurser som ikke gjenspeiles i salg av rådgiving er innen økologisk produksjon. Den største verdien som skapes gjennom bruk av midler på faget økologi er overføringen av kompetanse til konvensjonelt landbruk.

Bruken av støtten er bygd opp slik at støtte muliggjør at NLR har folk i hele landet, og at prioriterte fagområder utvikles og tilgjengeliggjøres i hele landet. Generelt er kostnadsveksten større enn økning i avtalemidler. For å jobbe mot et resultat i min. balanse må derfor NLR selge mer av rådgivernes timer, på alle fagområder, enten direkte til bønder (medlemmer og ikke-medlemmer), til prosjekter eller andre. NLR skiller derfor ikke på hvilke fagområder fagstøtten har mer eller mest betydning. Og på samme måte utløser støtten ny og økt aktivitet på alle prioriterte fagområdene i NLR.

Resultater fra NLRs deltagelse i prosjektarbeid

Det etterspørres en kortfattet oversikt over de viktigste resultatene fra prosjekter som NLR har deltatt i som er finansiert med andre statlige midler. Dette for å synliggjøre rollen som faglig bindeledd mellom landbruksforskninga og landbruket.

I en oversikt pr 01.12 24 var det 114 innvilgede pågående søknader i Agros. I tillegg var det 21 søknader til behandling. Den innvilgede summen var til sammen på 32,7 millioner kroner, men forutsatt en total kostnad på 55,5 millioner kroner, som gir en gjennomsnittlig støttegrad på 59%. Den resterende finansieringen må enten ordnes via andre kilder eller egeninnsats.

Med så mange prosjekter fordelt på ulike ordninger er det ikke mulig å gi en kortfattet oversikt over resultatene. Her er noen eksempler på prosjekteresultater.

Arktisk landbruk

[Drenering som duger | Norsk Landbruksrådgiving](#)

[Måler klimagassutslipp på dyrka myr i... | Norsk Landbruksrådgiving](#)

FFL/JA

[Jordbærsnutebille - hvor mye skade og i... | Norsk Landbruksrådgiving](#)

[Rødfottege som skadegjørere i morell | Norsk Landbruksrådgiving](#)

Fjellandbruk

[Hvordan kan beiting påvirke plantene på... | Norsk Landbruksrådgiving](#)

[Rabarbradyrking i Nord Østerdal | Norsk Landbruksrådgiving](#)

[Bønder som lykkes med talle og fastgjødelse... | Norsk Landbruksrådgiving](#)

KMP nasjonale prosjekter

[Stafettpinnen mellom vekstsesongene | Norsk Landbruksrådgiving](#)

Nasjonale tilretteleggingsmidler

[Tiltak for bedre kepaløk kvalitet | Norsk Landbruksrådgiving](#)

Plantevernmidler

[Slik oppnår du avdriftsreduksjon | Norsk Landbruksrådgiving](#)

Utviklingsmidler Økologisk

[Forutsetninger for å lykkes med økologisk... | Norsk Landbruksrådgiving](#)

KMP regionale prosjekter

[Karbonbinding i eng | Norsk Landbruksrådgiving](#)

[Fangdammer – Effektive oppsamlere av... | Norsk Landbruksrådgiving](#)

[Dobbeltknivslåmaskina kutter... | Norsk Landbruksrådgiving](#)

[Tørråtestrategi 2024 | Fagforum Potet](#)

[Er HMS lønnsomt når bonden er i økonomisk... | Norsk Landbruksrådgiving](#)

NLR SA gjennomfører også en rekke prosjekter som har regional finansiering, først og fremst fra Statsforvalterne og fylkeskommunene.

Prosjektene er finansiert gjennom ordningene regionale kompetansemidler, regionale tilretteleggingsmidler, bærekraftsmidler for Nord-Norge, Fjellandbruksmidler og andre. De regionale KMP-ordningene ligger i fagsystemet Agros (omtalt ovenfor), mens de andre regionale ordningene er samlet på regionalforvaltning.no.

Oppdatert liste fra desember 2024 viser 130 innvilgede regionale prosjekter samt 36 søknader som er til behandling. Samlet innvilget sum for de 130 prosjektene er 14,2 millioner kroner. Så og si alle prosjekter er delfinansiert fra tilskuddsmidlene, og gjennomføres med en betydelig egeninnsats og/eller med tilleggsfinansiering fra andre kilder.

Tilskudd til HMS-tjeneste i reindriften

NLR mottok i 2024 3 millioner kroner fra Reindriftsavtalen.

Formålet med tilskuddet er å forebygge skader og ulykker i reindriftnæringen. NLR skal levere rådgivingstjenesten og utarbeide kurs- og veiledningsmateriell, holde kurs og veiledningsmøter og tilby bedriftshelsetjeneste for næringen ved behov.

Bedriftshelsetjeneste til reindrifta

Fire samarbeidende bedriftshelsetjenester har gjennomgått opplæring i reindriftas arbeidshverdag. Samlingen var lagt til Alta i april og fagpersoner fra Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus (SANKS) og en prosjektleder fra reindriftas næringsorganisasjon holdt innlegg i tillegg til HMS-rådgiverne.

Bedriftshelsetjenestens personell er godt skodd for å ta imot reindriftsutøvere fra hele landet. Helseundersøkelsen er utarbeidet av HMS-rådgiverne i samarbeid med en ressursgruppe med representanter fra bedriftshelsetjenestene. Norsk Landbruksrådgivnings avdeling for forretningsstøtte har satt sammen system for innkalling av utøvere. Invitasjoner til helseundersøkelser blir sendt ut via Landbruksdirektoratet i mars 2025

Samarbeid med SANKS, og deltakelse i arbeidsgruppe nullvisjon

SANKS har opprettet to stillinger i Kautokeino som skal jobbe opp reindriftnæringen. HMS-tjenesten er i dialog med disse ansatte angående samarbeid, prosjekter og forskning/tjenesteutvikling. HMS-tjenesten deltar også i arbeidsgruppe for nullvisjon for dødsulykker i landbruket, skogbruket og reindriftnæringen.

Overvinne - psykolog i lomma

I samarbeid med Overvinne tilbyr HMS-tjenesten fortsatt app med digitale selvhjelpsverktøy til alle i reindrifta. Tilbudet er etter hvert utvidet med tre kostnadsfrie konsultasjoner hos psykolog. Overvinne har knyttet til en nordsamisktalende psykolog til den digitale klinikken.

Kursvirksomhet og forelesning

HMS-tjenesten har utviklet et førstehjelpskurs for næringen. I 2024 ble det gjennomført tre førstehjelpskurs med prosjektmidler fra Sametinget (totalt fem kurs i prosjektperioden).

For andre gang ble det arrangert ATV-sikkerhetskurs i Meldal 22-23 august. I samarbeid med kursholder prøver vi å videreutvikle kurskonseptet slik at det passer reindrifta best mulig. Kursdagene er også en fin sosial møteplass. Vi undersøker om andre aktører kan tilby lignende kurskonsept andre steder i landet.

HMS-rådgiver har holdt forelesning om HMS i reindrift på Samisk høyskole

Møtepunkter med næring og forvaltning

HMS-tjenesten har deltatt på Statsforvalterenes reindriftsseminarer i Trøndelag i juni (Stjørdal) og Troms og Finnmark i oktober (Kautokeino og Karasjok). Vi har i 2024 fortsatt vår tradisjon med å ha stand og holde innlegg på Norske Reindriftsamers Landsforbunds landsmøte. I 2024 var landsmøtet 14-15 juni på Røros. HMS-rådgiver deltok også på sørsamisk helsekonferanse 14-15 november på Stjørdal.

Veiledning av reindrifstutøvere og dialogmøter med forvaltere og tjenesteytere

HMS-tjenesten har veiledet utøvere i temaene offentlige velferdsordninger og hjelpemidler, økonomi og veivalg, og ordninger i reindrifstavtalen samt tilskuddsordninger knyttet til hjelpemidler og verneutstyr. HMS-rådgiver har vært på befaring av gjerdeanlegg og ferdselsvei. HMS-tjenesten har også veiledet på henvendelser på interne konflikter.

I forbindelse med veiledning av reindrifstutøvere har vi hatt dialogmøter med NAV og reindrifstavdelingen hos Statsforvalteren.

Ås, 28.02.2025

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Bjarne Holm".

Bjarne Holm

Direktør

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Jon Mjærum".

Jon Mjærum

Seniorrådgiver